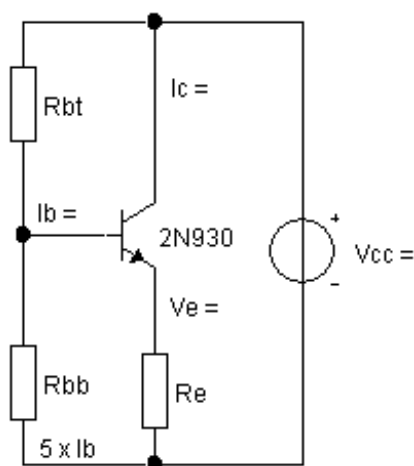

Rafbók

REIT rafeindatækni

9. kafli

Transistorar, vinnupunktur í línuriti

Flemming Madsen

REIT 9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti

Þetta hefti er án endurgjalds á rafbókinni.

www.rafbok.is

Allir rafiðnaðarmenn og rafiðnaðarnemar geta fengið aðgang án endurgjalds að rafbókinni.

Heimilt er að afrita textann til fræðslu í skólum sem reknir eru fyrir opinbert fé án leyfis höfundar eða Rafmenntar, fræðsluseturs rafiðnaðarins. Hvers konar sala á textanum í heild eða að hluta til er óheimil nema að fengnu leyfi höfundar og Rafmenntar.

Höfundur er Flemming Madsen.

Umbrot í rafbók Báru Laxdal Halldórsdóttir.

Vinsamlegast sendið leiðréttingar og athugasemdir til höfundar Flemmings Madsen flemmma@icloud.com eða til Báru Laxdal Halldórsdóttur á netfangið bara@rafmennt.is

---

REIT 9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti

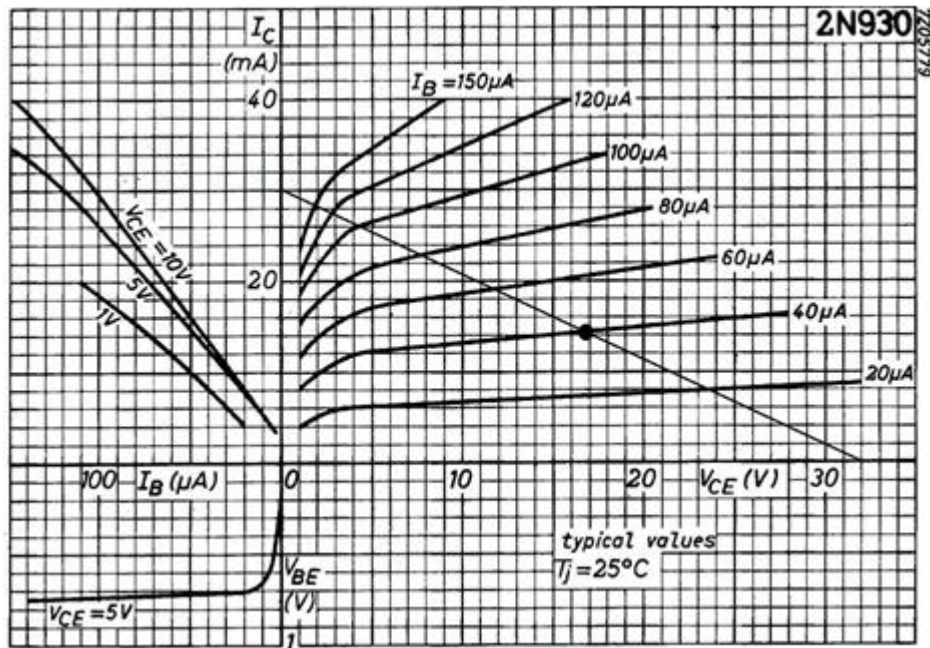
Efnisyfirlit

9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti	3
Dæmi 9.1	3
Dæmi 9.2	4
Dæmi 9.3	5
Dæmi 9.4	6
Dæmi 9.5	7
Dæmi 9.6	8
Dæmi 9.7	9
Dæmi 9.8	10

REIT 9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti

9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti

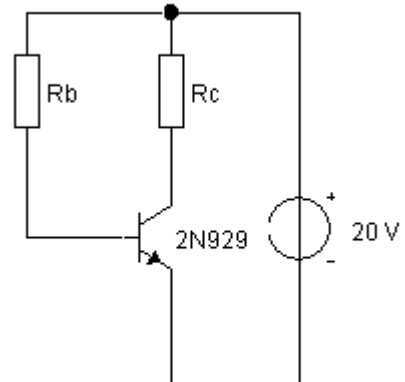
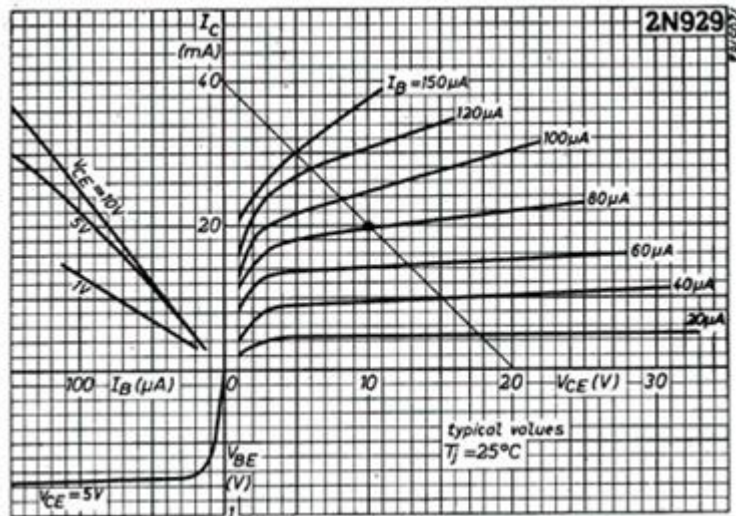
Dæmi 9.1

- Hve mörg mA er collector-straumurinn í rásinni sem línuritið sýnir ef transistorinn leiðir eins mikið og hann er fær um (on)?
- Hve mörg V eru yfir transistorinn ef hann er rofinn (off)?
- Hve mörg mA er collector-straumurinn, I_C , ef rásin vinnur eðlilega?
- Hve mörg μA er base-straumurinn, I_B , ef transistorinn vinnur eðlilega?
- Hve mörg volt er collector-emitter-spennan, V_{CE} , ef transistorinn vinnur eðlilega?
- Hve mörg volt er base-emitter-spennan, V_{BE} , ef transistorinn vinnur eðlilega?
- Reiknaðu út H_{fe} transistorsins út frá línuritinu.
- Merktu staðsetningu inngangslínuritsins.
- Merktu staðsetningu yfirfærslulínuritsins.
- Merktu staðsetningu útgangslínuritsins.

REIT 9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti

Dæmi 9.2

- Merktu base-straum I_B , collector-straum I_C , base-emitter-spennu V_{BE} og collector-emitter-spennu V_{CE} inn á rásateikninguna.
- Reiknaðu út collector-viðnámið R_c með aðstoð upplýsinga úr línuritinu.
- Reiknaðu út base-viðnámið með aðstoð upplýsinga úr línuritinu.
- Teiknaðu aflhýperbólu inn á línuritið. $P_{\max} = 0,4 \text{ W}$

$$P = U \cdot I > I = P/U$$

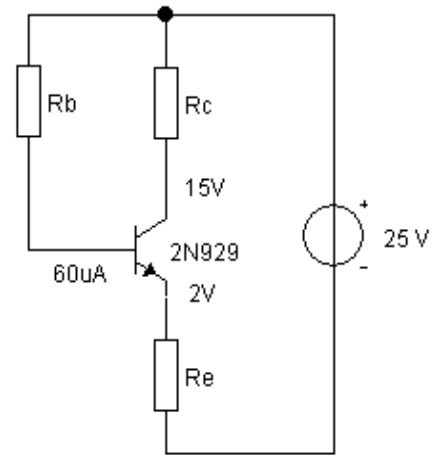
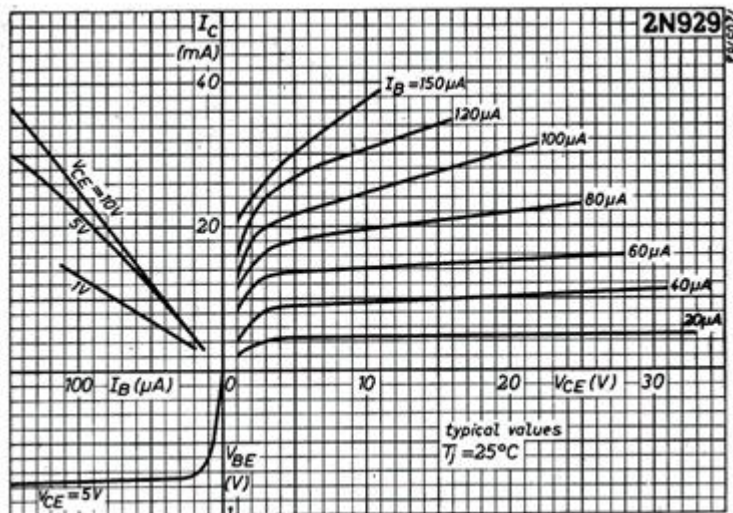
Fylltu út skrána og teiknaðu síðan aflhýperbóluna.

$V_{ce} \text{ [V]}$	5	10	15	20	25	30	35
$I_c \text{ [mA]}$							

- $V_{CE\max}$ er 32 V og $I_{C\max}$ er 45 mA. Merktu stærðirnar inn á línuritið.
- Merktu bannsvæðið inn á línuritið.
- Merktu svæðið sem kallað er SOA, „Safe Operating Area“ inn á línuritið.

REIT 9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti

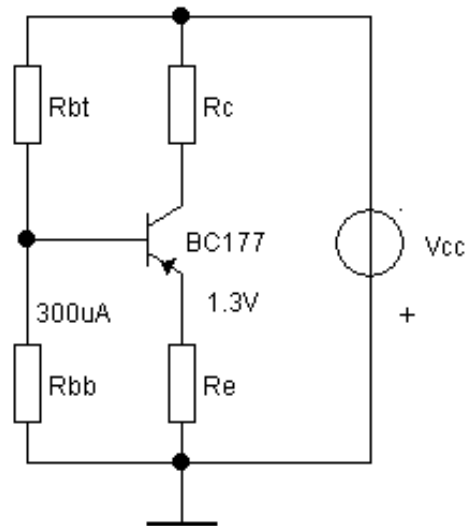
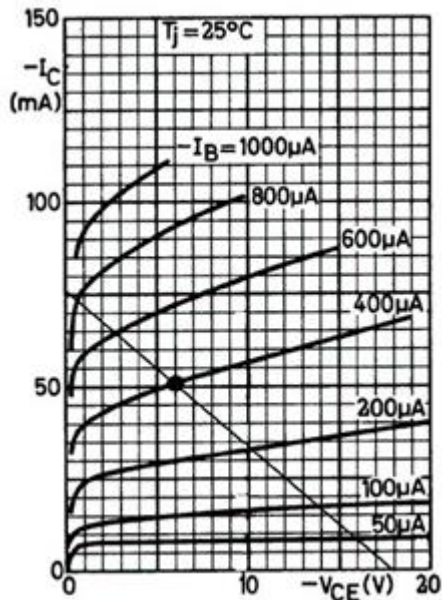
Dæmi 9.3

- Teiknaðu vinnulínu og vinnupunkt rásarinnar inn á línuritið.
- Reiknaðu út hve mörg Ω collector-viðnámið R_c er með aðstoð upplýsinga frá línuritinu.
- Reiknaðu út hve mörg Ω emitter-viðnámið R_e er með aðstoð upplýsinga frá línuritinu.
- Reiknaðu út hve mörg Ω base-viðnámið R_b er með aðstoð upplýsinga frá línuritinu.
- Reiknaðu út hve mA collector-straumurinn getur orðið þegar hann er hæstur.
Merktu síðan punktinn inn á línuritið.
- Hve mörg mA verður collector-straumurinn I_C ef base-straumurinn I_B hækkar í $80 \mu A$?
- Hve mörg V er V_{CE} ef base-straumurinn er $80 \mu A$?

REIT 9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti

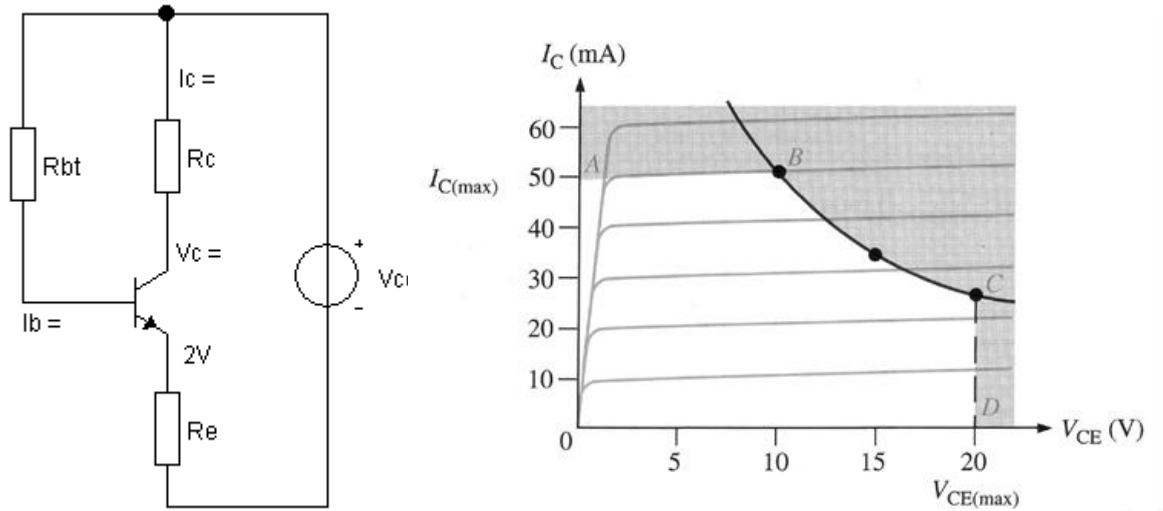
Dæmi 9.4

- Lestu út úr línuritinu fyrir BC177 hve mörg V spennan U_{cc} er.
- Reiknaðu út hve mörg Ω collector-viðnámið R_c er með aðstoð upplýsinga frá línuritinu.
- Reiknaðu út hve mörg Ω emitter-viðnámið R_e er með aðstoð upplýsinga frá línuritinu.
- Reiknaðu út hve mörg Ω base-viðnámið R_{bt} er með aðstoð upplýsinga frá línuritinu.
- Reiknaðu út hve mörg Ω base-viðnámið R_{bb} er með aðstoð upplýsinga frá línuritinu.
- Reiknaðu út hve mörg W transistorinn á að þola.

REIT 9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti

Dæmi 9.5

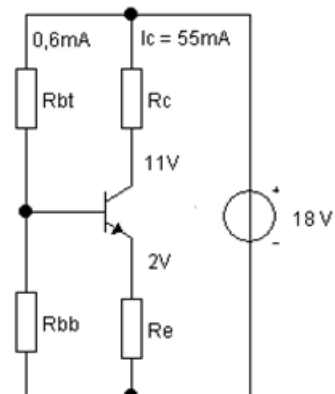
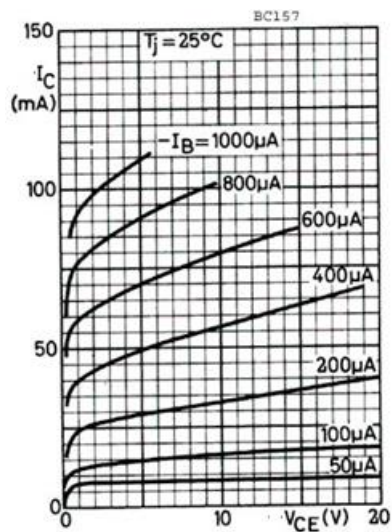

- Merktu $I_C(\text{max})$ inn á línuritið.
- Merktu $V_{ce}(\text{max})$ inn á línuritið.
- Teiknaðu vinnulínu sem tengir $I_{C\text{max}}$ og $V_{ce\text{max}}$ inn á línuritið.
- Reiknaðu út hve mörg W transistorinn þolir samkvæmt línuritinu.
- Merktu vinnupunkt inn á vinnulínuna svo að collector-emitter-spennan verði 12V.
- Reiknaðu út hve mörg W hitatapið er í transistorinum sem vinnulínan á við.
- H_{fe} transistorsins er 200. Reiknaðu út hve hár base-straumurinn verður í rásinni.
- Merktu stærð base-straumanna inn á línuritið.
- Rásin er með kísiltransistor. Merktu allar þekktar stærðir inn á tengimyndina.
- Reiknaðu viðnám rásarinnar.

REIT 9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti

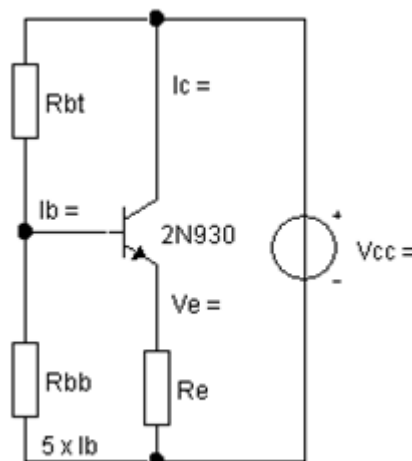
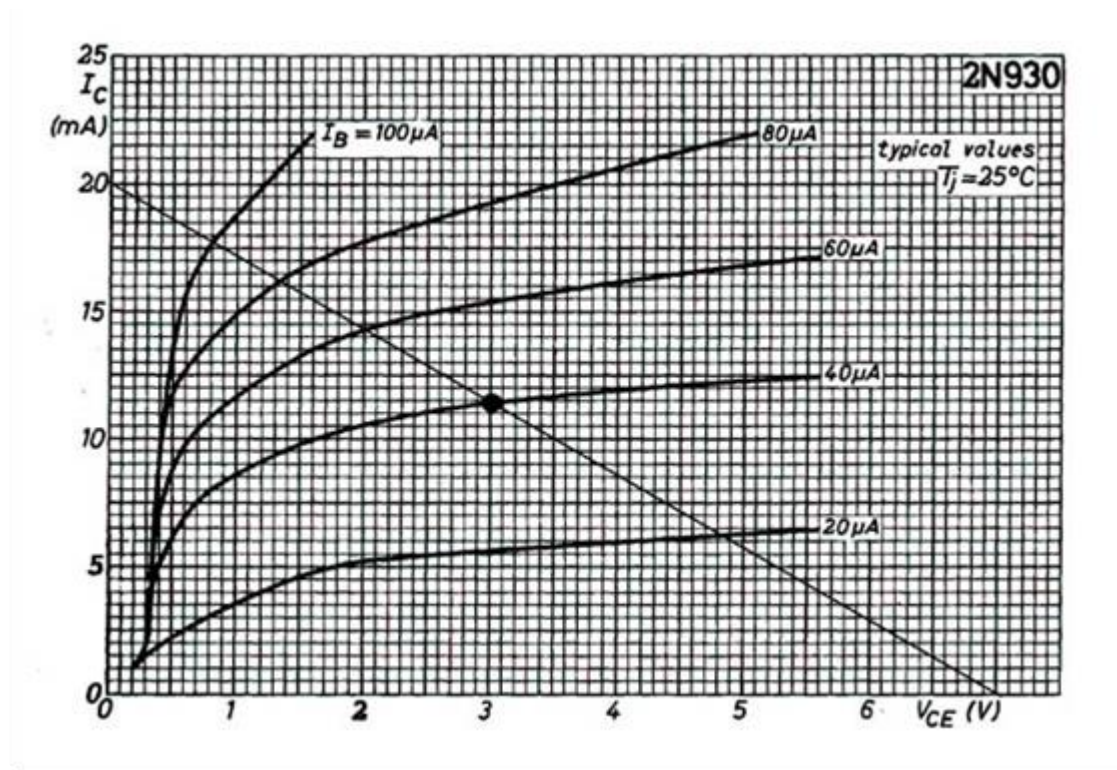
Dæmi 9.6

- Teiknaðu vinnulínu og vinnupunkt inn í línuritið.
- Merktu base-strauminn I_b inn á tengimyndina.
- Reiknaðu út viðnámið R_c .
- Reiknaðu út viðnámið R_e .
- Reiknaðu út viðnámið R_{bt} .
- Reiknaðu út viðnámið R_{bb} .
- Teiknaðu aflhýperbólu fyrir $P_{\max} = 0,75 \text{ W}$ inn á línuritið.

REIT 9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti

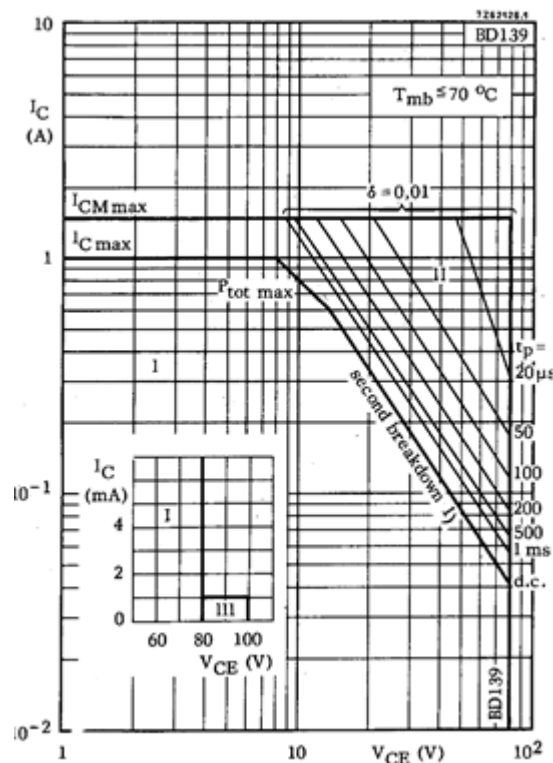
Dæmi 9.7

- Merktu I_b og I_c inn á rásateikninguna.
- Hve mörg volt er spennan (V_{cc}) sem knýr rásina?
- Reiknaðu út emitter-spennuna U_e .
- Reiknaðu út hve mörg Ω R_e er.
- Reiknaðu út hve mörg Ω base-toppviðnámið R_{bt} á að vera.
- Reiknaðu út hve mörg Ω base-botnviðnámið R_{bb} á að vera.

REIT 9. kafli Transistorar, vinnupunktur í línuriti

Dæmi 9.8

Krossadæmin hér fyrir neðan eru miðuð við SOA-línuritið á myndinni

A. Hæsta spennan sem transistorinn þolir er ...

- a) 8 V
- b) 100 V
- c) 15 V
- d) 80 V

B. Hæsti collector-straumur sem transistorinn þolir er ...

- a) 1 A
- b) 6 A
- c) 40 mA
- d) 10 A